

Vammaisten mielenterveys- ja päihdetyön valtakunnallinen
kehittämisseminaari 2009
THL 29.10.2009

**Mahdollisuus päästä itsenäisesti
palvelutiskille – työkaluja saavutettavuuden
parantamiseksi**

Kirsti Pesola, tekn.lis. (arkkitehti SAFA)
asiantuntija, Invalidiliitto ry
puh (09) 613 191 tai 050 594 2553
kirsti.pesola@invalidiliitto.fi
www.invalidiliitto.fi tai www.esteeton.fi

1. Miten rakennettu ympäristö tukee eri tavoin liikkuvien ja aistivien ihmisten itsenäisyyttä ja toimintakykyä?

2. Miten peruspalveluja tarjoavat tahot voivat kehittää palvelujensa saavutettavuutta?

3. Esteetön ympäristö on kaikille turvallinen. Hyvästä suunnittelusta hyötyvät kaikki.

kyse on

- ympäristöjen esteettömyydestä
- palvelujen, kulttuurin ym. saavutettavuudesta
- tuotteiden, rakennusten ym. käytettävyydestä

esteettömyydessä on kyse

- pienistä valinnoista ja suurista valinnoista
- yhdenvertaisten mahdollisuuksien luomisesta
- ihmisoikeuksista, itsemääräämisestä ja omatoimisuudesta
- rahasta – monessakin mielessä
- turvallisuudesta ja laadusta
- huolto- ja kunnossapidosta
- ymmärtämisestä, ajattelutavasta, asenteista ja toisten huomioon ottamisesta
- omasta tulevaisuudestamme

esteettömyys
ei ole mielipide

esteettömän ympäristön
tulee palvella kaikkia
käyttäjiä yhtäläisesti

rajoittunut toimintakyky

- koskettaa jatkuvasti huomattavan suurta osaa väestöstämme
- koskettaa jokaista meistä jossain elämämme vaiheessa
- ei ole pelkästään "noiden vammaisten" tai "noiden vanhusten" juttu
- ei ole ikäsidonnaista
- voi olla ympäristön aiheuttamaa, eli se ei välttämättä ole ihmisen ominaisuus

kyse on ihmisten
erilaisuudesta ja
erilaisista tarpeista ja
tottumuksista

ennemmin tai myöhemmin...

näkö heikkenee ja valontarve kasvaa

kuulo heikkenee

voimat ehtyvät ja **tasapaino** heikkenee

liikkuminen hidastuu/vaikeutuu

oman auton käyttö vähenee tai loppuu

muisti tekee tepposiaan

uusien asioiden omaksuminen hidastuu

reagointiaika kasvaa ja **päätöksentekokyky**
hidastuu

keho haurastuu

kukaan meistä tiedä,
mitä huomisen tuo
tullessaan...

esteetön ympäristö

- vähentää apuvälineitten tarvetta
- vähentää avustajan tarvetta
- pienentää onnettomuusriskiä
- lisää tasa-arvoisuutta
- lisää omatoimisuutta
- ei passivoi

⇒ tuo säästöjä

lait, asetukset ja määräykset

Suomen perustuslaki

- 6 § Yhdenvertaisuus

Maankäyttö- ja rakennuslaki

- 5 § Alueiden käytön suunnittelun tavoitteet
- 117 § 3 mom. Rakentamiselle asetettavat vaatimukset
- 167 § 2 mom. Ympäristöhoito

Maankäyttö- ja rakennusasetus

- 53 § Liikkumisesteetön rakentaminen

Suomen rakentamismääräyskokoelma

- F1 Esteetön rakennus, määräykset ja ohjeet
- F2 Rakennusten käyttöturvallisuus, määräykset ja ohjeet
- G1 Asuntosuunnittelu, määräykset ja ohjeet

on hyvä muistaa, että:

- määräykset ja ohjeet ovat yleensä vähimmäisvaatimuksia – tai enimmäisvaatimuksia
- kukaan ei kiellä tekemästä parempaa

rakennettu ympäristö ja aistit

arkkitehtuuri

- selkeä ja mahdollisimman suorakulmainen koordinaatisto auttaa orientoitumaan
- ei arkkitehtonista kikkailua
- ei ”lasiarkkitehtuuria”, suuret läpinäkyvät lasipinnat ovat ongelma: joko niitä ei hahmota seiniksi tai ne aiheuttavat häikäistymistä
- hyvä väritys ja selkeät kontrastit auttavat hahmottamaan ja ymmärtämään tilan muodon

akustiikka

- ääneneristys
- äänenvaimennus ja jälkikaiunta-aika
- taustamelu

- induktiosilmukka (katsomoihin, auditorioihin, juhla- ja kokoustiloihin, ravintolasaleihin, opetustiloihin ja luokkiin, palvelutiskeille)

- huonokuuloisille tärkeää myös hyvät valaistusolosuhteet

valaistus ja väritys

- valaistuksen tulee auttaa näkemään
- häikäisevää vastavaloa vältettävä
- epäsuora valaistus on yleensä miellyttävä ja häikäisemätön
- mahdolliset loisteputkivalaisimet käytävillä mieluiten pituussuuntaan ja käytävän toiselle reunalle
- kontrasteja tarvitaan (kaikenlaiset tasoerot, lattia/seinä, seinä/ovi, painikkeet, wc-kalusteet...)
- hyvä valaistus pienentää onnettomuusriskiä – huono valaistus ja väritys saattaa aiheuttaa virheaistimuksia

opastus ja löytäminen

ovet ja kynnykset

**portaat,
luiskat ja rampit,
käsijohteet**

hygieniatilat

tärkeitä ovat myös

ne yksityiskohdat, kun
vakioratkaisut eivät aina "toimi"

ei niin pientä yksityiskohtaa,
etteikö sen suunnittelulla olisi
merkitystä

